

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ КЛІМАТОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ БЕНЧМАРКІНГУ

У контексті глобальних трансформацій, інформаційних змін та об'єктивної необхідності інноваційної моделі розвитку, розвинені країни світу концентрують зусилля на тому, щоб зберегти своє лідерство у світовому інноваційному виробництві і закріпити технологічний відрив від інших країн, що є можливим лише за умови раціонального використання іноземного капіталу та високого інвестиційного іміджу держави. Інвестиції є найвагомішим фактором економічного зростання, складною економічною категорією, яка характеризується багатогранністю, виступає каталізатором у процесі розширеного відтворення та лежить в основі відносин, які складаються на інвестиційному ринку. У цьому контексті перед Україною постає першочергове завдання – формування оптимально збалансованої структури інвестиційного забезпечення національного економічного прориву. Головним завданням для України, при залученні необхідних для структурної перебудови економіки держави іноземних інвестицій, є створення таких умов щодо іноземного інвестування, які б, при гарантуванні засад економічної безпеки держави, одночасно забезпечували максимальне зближення інтересів держави з інтересами іноземних інвесторів. Істотними даними для потенційних інвесторів, що приходять на український ринок, є прогноз коливань кон'юнктури інвестиційного ринку. Так, аналіз інвестиційного клімату (системи правових, економічних і соціальних умов інвестиційної діяльності в країні, які істотно впливають на рівень дохідності, ризику та ліквідності інвестицій) та моделювання відповідних кон'юнктурних коливань, з одного боку, є важливим аспектом аналізу і прогнозування динаміки та кон'юнктури інвестиційного ринку.

Отже, існує доцільність впровадження принципів цілеспрямованої діяльності у напрямі підвищення інвестиційної привабливості підприємства, активізацією зусиль щодо залучення інвестиційних ресурсів та пошуку перспективних шляхів інвестування), де, у центрі уваги знаходиться підприємство і його цінні папери, які потрібно вигідно емітувати і підвищити ефективність обігу на фондовому ринку, залучивши тим самим максимальні кошти.

Вищезазначене у своїй сукупності забезпечує необхідність визначення та конкретизації терміну «інвестиційний клімат», актуалізацію поглибленого дослідження методології залучення іноземних інвестицій в економіку України в умовах глобальної конкуренції та проведення моніторингу факторів, що впливають на формування сприятливого інвестиційного клімату агропромислових підприємств України.

Організація економічного механізму інвестування аграрної сфери визначається джерелами та видами інвестицій, характером та напрямом інвестиційних процесів, особливостями інвестиційного клімату які, в свою чергу, формуються під впливом рівня економічного розвитку сільського господарства держави, його спеціалізації за видами економічної діяльності, розміщення, конкурентоспроможності та інших важливих факторів. Розв'язання важливої проблеми активізації інвестиційних процесів в агропромисловому комплексі в контексті економіки України відкривають перед нами перелік проблем наукового змісту, які вже сьогодні є нагальними, а саме необхідність узагальнення та обґрунтування низки положень теоретичного та методологічного характеру, а також розробки практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення системи управління інвестиційними процесами в агропромисловому комплексі.

Беручи до уваги очевидні переваги досліджень та оцінки інвестиційного середовища підприємства, важливо залучити до співпраці не лише іноземного інвестора, а й мобілізувати українського інвестора з метою нагромадження національного капіталу. Тому, для агропромислового підприємства доцільно розробляти методологічні засади реалізації інвестиційної стратегії розвитку водночас із поданням практичних рекомендацій щодо забезпечення тактичних і стратегічних дій підприємства у напрямі залучення інвестицій та здійснення інвестування.

Для успішного залучення іноземних інвестицій необхідно формувати інвестиційну привабливість економічної системи країни - реципієнта, знаходити можливі шляхи покращення інвестиційного іміджу країни. Це особливо важливо для тієї категорії інвесторів, які не мають чітко виражених інвестиційних інтересів і формують свою інвестиційну стратегію на підставі оцінки інвестиційного клімату держави.

Активізація процесів інвестування повинна супроводжуватися розробленням та реалізацією комплексу дієвих заходів як на рівні окремих підприємств, так і на рівні держави. Однак, в умовах сучасної перехідної економіки різноманіття підходів, котрі використовуються дослідниками та вченими

для формування науково обґрунтованої та достовірної інформації про інвестиційний клімат та елементи управління ним, не сформували належних умов для створення системи інформаційного супроводу стану інвестиційного клімату як у цілому в країні, так і у конкретних підприємствах.

Адаптуючи традиційний інструментарій в інвестиційну сферу діяльності агропромислового підприємства з метою прийняття ефективних управлінських рішень щодо вибору напрямів реалізації розробленої інвестиційної стратегії, доцільно використовувати інвестиційний бенчмаркінг. Під цим терміном розуміють інструмент оперативного прийняття рішень на засадах порівняння найкращих практик (моделей інвестиційної діяльності), що забезпечуватимуть ефективну реалізацію цілей інвестиційної стратегії розвитку.

У звичному сенсі бенчмаркінг пов'язаний з постановкою цілей та є одним з компонентів процесу планування. Бенчмаркінг (з англ. «benchmark» – «точка відліку») – процес пошуку, адаптування та впровадження кращої практики інших компаній для вдосконалення власної діяльності. Реалізуючи бенчмаркінг, компанія отримує можливість запозичити кращий досвід інших компаній щодо критичних для її діяльності сфер або процесів. Сутність сучасного трактування бенчмаркінгу – «безупинний систематичний пошук і впровадження найкращих практик, що приведуть організацію до більш досконалої форми». Крім того, використання бенчмаркінгу дозволяє значно знизити витрати на інвестиційні дослідження, тобто за допомогою бенчмаркінгового підходу можна вдосконалити систему управління підприємством.

Інвестиційний бенчмаркінг (бенчмаркінг інвестиційних стратегій) – аналіз та порівняння інвестиційної стратегії декількох однотипних підприємств-конкурентів (регіон, сектор економіки, масштаб діяльності, організаційно-правова форма тощо) у конкурентній боротьбі за інвестора, за дешевші інвестиційні ресурси. Наприклад, можна порівнювати обсяг залучених ресурсів і вартість їх залучення. Основними джерелами інформації про фінансові показники конкурентів є інвестиційні меморандуми (у разі додаткової емісії акцій), проспекти емісії облігаційних і вексельних позик, регулярна фінансова звітність тощо.

У бенчмаркінгу інвестиційних процесів підприємств АПК України можна виділити такі етапи (рис. 1).

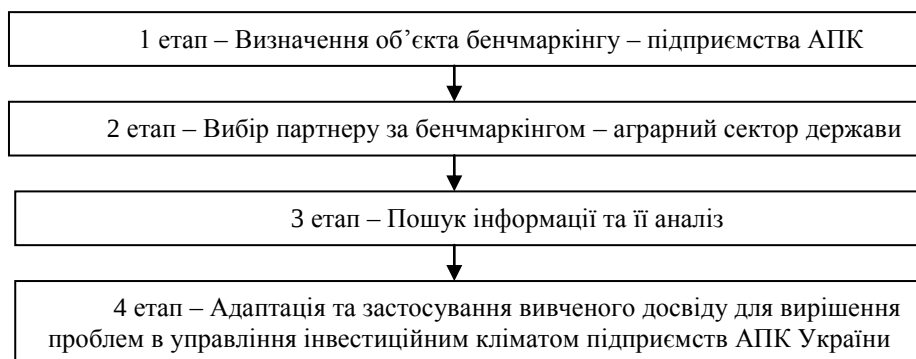

Рис. 1 Етапи бенчмаркінгу в управлінні інвестиційним кліматом підприємств АПК України

Підсумовуючи вищевикладене, стає очевидним, що визначення рівня інвестиційної привабливості є паралельним процесом до виконання інвестиційних досліджень та оцінки інвестиційного середовища на мікрорівні, що стане серйозним підґрунтям для підвищення інвестиційної привабливості підприємства в ринкових умовах. Наведено основні аспекти та передумови адаптації традиційних інструментів в інвестиційній сфері агропромислових підприємств, а саме виконання інвестиційного бенчмаркінгу, і, власне, інвестиційних досліджень. Обґрунтовано необхідність цих етапів під час реалізації інвестиційної стратегії розвитку підприємства. Подальші дослідження необхідно проводити у напрямку удосконалення моніторингу стану управління факторами формування інвестиційного клімату на агропромислових підприємствах України та формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Вакулич Марія Михайлівна, аспірант кафедри фінансів та банківської справи Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Наукові інтереси: управління інвестиційним кліматом в агропромисловому секторі економіки України.